

VERBIST, Alfons, katholiek politicus en pedagoog (Itegem 15 september 1888 - Bonheiden 24 oktober 1974).

Na de onderwijzersakte te hebben behaald, zette Verbist zijn studies verder aan het Zentralinstitut für Erziehung und Unterricht te Berlijn en aan de muziekhogeschoolen te Keulen en te Berlijn. Hij werd muziekleraar en promoveerde te Leuven tot doctor in de opvoedkunde. Als jong leraar aan de Katholieke Normalschool te Mechelen wierp hij zich meteen in de Vlaamse en sociale strijd.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog al stichtte hij met o.m. Filip van Isacker en Karel Peeters een niet-activistische geheime studiekring, die de na-oorlogse Vlaamse actie in het Mechelse moest voorbereiden via goed-georganiseerde wijkkringen en waarbij ernaar gestreefd werd zoveel mogelijk actieve Vlaamsgezinden voor het activisme te behoeden.

In 1919 gingen dr. Van de Perre, Filip van Isacker en Karel Peeters hem te Itegem aanzetten zich kandidaat te stellen op de katholieke lijst als vertegenwoordiger van de christelijke arbeidersbeweging. Hij kwam na rijp beraad op zijn instemmende reactie terug en F. van Isacker werd in zijn plaats kandidaat. Verbist was wel bereid intens aan de verkiezingscampagne mee te werken, wat gezien zijn redenaarstalent zeer welkom was, maar hij gaf er de voorkeur aan leraar te blijven aan de normalschool en zijn medewerking aan Ivo Cornelis' Jongenstehuis voort te zetten.

Hij trok zich daarom niet uit de politiek terug, maar wilde integendeel, vrij van parlementaire last, de katholieke partij in Mechelen een Vlaams en democratischer uitzicht geven. Dit leidde tot een conservatief-katholieke scheurlijst, die echter bij de eerstvolgende verkiezingen een smadelijke nederlaag leed. Als vanzelf was Verbist meteen de aangewezen parlamentskandidaat voor de katholieke Vlamingen uit Mechelen, Hij bleef echter een parlamentszetel weigeren tot in 1932, toen hij omwille van de schoolkwestie een senaatszetel aanvaardde. Als senator interesseerde hij zich dan ook vooral voor de onderwijsproblematiek en hij kwam elk jaar met gezag tussenbeide in het debat over de onderwijsbegroting.

In oktober 1936 werd hij voorzitter van het Directorium van de Katholieke Vlaamsche Volkspartij, (KVV), die op de algemene vergadering van de Katholieke Unie als Vlaamse tegenhanger van de Parti Catholique Social tot stand kwam en waarin Edg. de Bruyne, G. Eyskens, A. van Coillie, P.W. Segers en Em. Van Dievoet zetelden. Verbist, die al in 1924-'25 op de congressen van het Algemeen Christelijk Werkersverbond (ACW) en de Katholieke Vlaamsche Landsbond (KVL) tegemoetkomende standpunten had ingenomen tegenover de katholieke Vlaams-nationalisten, speelde een grote rol bij de totstandkoming, op 8 december 1936, van het beginselakkoord KVV-VNV. Namens de KVV voerde hij, met De Bruyne en Eyskens, daartoe besprekingen met S. de Clercq, H.J. Elias, H. Borginon en G. Romsée. In een radiorede, begin november 1936, deed hij een oproep om „mede te bouwen aan de Vlaams-nationale orde in de KVV”.

Intussen was hij in november 1935 al voorzitter geworden van de katholieke Vlaamse senaatsgroep. Later werd hij effectief voorzitter van de Katholieke Vlaamsche Volkspartij en van de Hoge Raad voor Volksopleiding.

In februari 1939 ondertekende hij, samen met zijn partijgenoten F. van Cauwelaert, P.M. Orban en E. Maes en de Vlaamse socialististen C. Huysmans, A. Vermeylen, W. Eekelers en E. Anseele het zg. Manifest van Antwerpen (z. aldaar), waarin, naar aanleiding van de herrie rond de benoeming van oud-activist dr. A. Martens tot lid van de Vlaamse Academie voor Geneeskunde, werd onderstreept dat op deze benoeming niet kon worden teruggekomen. Volgens de ondertekenaars moest deze benoeming beschouwd worden als een intern-Vlaamse aangelegenheid, waarmee de Franstaligen niets te maken hadden.

Toen onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog besloten werd de vooroorlogse Katholieke Unie opnieuw te reorganiseren, werd Verbist lid van het voorlopig organisatiecomité dat ten grondslag lag aan de totstandkoming van de Christelijke Volkspartij. In de regering-Spaak was hij van 20 maart 1947 tot 27 november 1948 minister van Volksgezondheid en het Gezin. Als minister sprak hij als eerste in het parlement altijd in het Nederlands. Intussen had hij al vroeg, ondermeer tijdens een meeting in de zaal Patria te Brussel, geprotesteerd tegen de excessen van de repressie.

In 1950 werd hij voorzitter van de opnieuw opgerichte Vlaamse katholieke Kamergroep en hij bleef zich in het parlement vooral voor onderwijsproblemen interesseren. In 1960 trok hij zich uit

de politiek terug, maar hij bleef tot in 1969 normaalschoolleraar en actief in Vlaamse organisaties voor pedagogie en volksopvoeding.

WERKEN: *De Katholieke Vlaamsche Landsbond en de meeningsverschillen tusschen Kathol. Vlamingen. Voordracht gehouden op het Ve kath. Vl. congres (1924); - De Gemeenschapschool, in Vlaamsch Opvoedkundig Tijdschrift (1942); - Gerechtigheid (met Paul Struye, 1944); - Handleiding der Muziekopvoeding, 5 dln. (1949-'52); - Een nieuwe phase van de schoolstrijd in België, in Katholiek Staatkundig Maandschrift (december 1954, p. 327-331).*

LITERATUUR: L. Vaes, e.a., *Feestbundel Prof. Dr. A. Verhist (z.i.)*.

GUIDO PROVOOST